

УДК 332.14

О.В. Євдокімов

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Україна

ФОРМУВАННЯ ПРИНЦИПІВ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

У статті визначено принципи, на яких має ґрунтуватись розвиток територіальних громад, а саме: наукова обґрунтованість підходів, врахування демографічних тенденцій регіону, соціокультурних чинників та потенційного розвитку зовнішньоекономічних зв'язків, наявність чітко визначених цілей та напрямків розвитку регіону тощо.

Ключові слова: територіальна громада, публічна влада, децентралізація, місцеве самоврядування, спроможність.

Постановка проблеми

В умовах, коли Україною було взято курс на децентралізацію влади, значно зросла роль суб'єктів місцевого публічного управління як у процесах їх власного соціально-економічного розвитку, так і країни в цілому. Важливість даних перетворень вітчизняна дослідниця децентралізації Н. Агафонова підкреслює у своїй роботі наступним чином: «...реагування на кожний виклик сучасності в кінцевому рахунку здійснюється на місцевому рівні, що максимально наближений до особистого життя та виробничої діяльності людини» [1]. В такому контексті вирішального значення для економічного, соціального і культурного добробуту громадян України набуває ступінь забезпеченості фінансовими та природними ресурсами, а також розвинутості окремих муніципальних утворень. У свою чергу, забезпечення та розвиток є неможливими без виділення відповідних принципів, що були б сформовані з урахуванням максимальної кількості факторів, що безпосередньо визначають ступінь добробуту окремої території. Саме тому тема дослідження та визначення принципів розвитку територіальних громад є актуальним та потребує подальшого розкриття.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

В основу сучасних нормативно-правових актів, що регулюють права, обов'язки та інструменти у сфері муніципального управління, були покладені наукові надбання видатних економістів та реформаторів 19-го сторіччя – німців Л. Штейна і Р. Гнейтса та американця французького походження А. Токвіля. Розробниками даного напрямку серед

вітчизняних науковців є: Н. Агафонова, Ю. Данилюк, Х. Приходько, О. Бобровська та багато інших.

Фундаментальні засади формування фінансової політики розвитку місцевих громад закладені в працях Л. Апплеярд (L. Appleyard) [2], А. Аффлека (A. Affleck) [3], Г.Хофстеде (G. Hofstede) [4], А. Лейшона (A. Leyshon) [5], Е. Остром (E. Ostrom) [6], О. Абакуменко [7, 8], Є. Балацького [9], В. Боронос [10], Ю. Ганущака [11], Н. Педченко [12], та ін.

Д. Петрушенко[13] у своїй роботі «Аналіз впливу методології розвитку, орієнтованого на громаду, на соціально-економічні показники життєдіяльності місцевих спільнот» також звертає уваги на питання формування принципів соціально-економічного розвитку муніципальних утворень.

Завдяки працям А. Маслоу ми маємо можливість розуміти потреби пересічної людини, а отже – і члена громади.

Не дивлячись на те, що чимало науковців приділили свою увагу вивченню окремих аспектів зазначеної проблеми, досліджень, які би безпосередньо пропонували принципи розвитку громад, недостатньо.

Формулювання мети статті

Метою даної публікації є виявлення та розгляд принципів, що лежать в основі побудови ефективної, самостійної та спроможної територіальної громади.

Виклад основного матеріалу

Перш за все, задля створення ефективного адміністративно-територіального утворення, є необхідним усвідомлення меж компетенції та повноважень органів місцевого самоврядування, та концентрація на його сильних сторонах. Метою

існування будь якого управлінського органу є задоволення потреб населення у межах своєї компетенції. Щоб виявити, що саме входить до даної компетенції, є доречним звернутися до вітчизняного законодавства та теорії людських потреб.

Видатний американський психолог А. Маслоу у своїй роботі наводить наступну класифікацію людських потреб:

- біологічні потреби: їжа, належні умови для життя, можливість відпочинку та сну;
- фізіолого - психологічна потреба у безпеці та впевненості у майбутньому
- потреба у спілкуванні, любові та підтримці з боку оточуючих людей
- потреба у визнанні та самоствердженні
- потреба у самовираженні [14].

Згідно зі статтею 3 Конституції України, «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю» [15]. З метою забезпечення дотримання наведеної конституційної норми органи місцевого самоврядування здатні створювати, реорганізовувати та ліквідувати комунальні підприємства, а також нещодавно були здатні здійснювати аналогічні дії по відношенню до органів місцевої міліції та місцевої пожежної охорони, про що свідчить зміст статті 143 Конституції України, постанов «Про місцеву міліцію» та «Про місцеву пожежну охорону» відповідно. І хоча останні дві станом на сьогоднішній день визнані такими, що втратили чинність, безперечним є те, що місцеве самоврядування має прагнути забезпечувати безпеку та стабільність мешканців своїх громад якомога більш самостійно та незалежно від державних впливів.

Таким чином, для керівництва територіальної громади є обов'язковим задоволення двох з вищезазначених типів потреб підопічних їйому громадян, а саме фізіологічних потреб та потреби у безпеці. На думку автора, шляхи та засоби вирішення даної проблеми мають в обов'язковому порядку знайти відображення у переліку принципів розвитку громади з метою забезпечення її ефективності.

Поряд з необхідністю усвідомлення, які інструменти, в яких обставинах та в якому обсязі можуть та мають використовуватися місцевою владою для покращення соціально-економічних показників, постає питання напряму їх використання. Соціальний та економічний добробут населення є прямим наслідком впровадження заходів, що, згідно до закордонного досвіду, мають його забезпечити. Так, певним ідеалом децентралізованої держави є Швейцарія, в якій 70 відсотків доходів держави

споживається територіальними громадами конфедерації, що в абсолютних цифрах становить 73 млрд. доларів США на 7 млн. населення (у порівнянні з Україною - 8 млрд. доларів США на 50,1 млн. населення)». Для досягнення аналогічних показників представникам муніципальної влади в Україні необхідне розуміння того, як саме керманічі місцевого самоврядування західних країн використовували наявний потенціал їхніх громад.

Як зазначив у попередньому слові до збірки «Децентралізація в Україні: законодавчі новації та суспільні сподівання» прем'єр-міністр України Гройсман В.Б.: «Важливою складовою конституційної модернізації, яка триває в Україні, є реформування місцевого самоврядування на засадах децентралізації державної влади, що передбачає створення фінансово незалежних громад, спроможних ефективно вирішувати свої проблеми»[16].

Що саме вітчизняними законодавцями розуміється під фінансово незалежними, або ж спроможними, територіальними громадами, визначає Методика формування спроможних територіальних громад: «спроможна територіальна громада - територіальні громади сіл (селищ, міст), які в результаті добровільного об'єднання здатні самостійно або через відповідні органи місцевого самоврядування забезпечити належний рівень надання послуг, зокрема у сфері освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, житлово-комунального господарства, з урахуванням кадрових ресурсів, фінансового забезпечення та розвитку інфраструктури відповідної адміністративно - територіальної одиниці» [17]. Матеріальна ж і фінансова база формування потенційно спроможної територіальної громади наводиться у частині третій статті 16-ї ЗУ «Про місцеве самоврядування», а саме: рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у комунальній власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад [18]. З вищезазначеного випливає, що створення спроможної територіальної громади являє собою процес примноження наявних та потенціальних ресурсів та можливостей окремої адміністративно - територіальної одиниці.

Важливою характеристикою місцевих бюджетів є те, що вони відображають чітко визначену частину фінансових відносин, які функціонують на конкретній території. Бюджети територіальних громад підпорядковані органам місцевого самоврядування, і повинні гарантувати їх фінансову незалежність.

О.Ю. Бобровська у своїй роботі наводить наступний перелік заходів, що мають бути реалізовані з метою підвищення рівня спроможності територіального утворення:

«1. Формування потужних механізмів заохочення бізнесу до інноваційної діяльності, зокрема у фіскальній площині (шкала диференціації податків).

2. Перетворення фіскальної політики ОМС на гнучкий та дієвий важіль стимулювання інноваційного зростання місцевої економіки.

3. Перехід до системи оподаткування за напрямками використання коштів.

4. Удосконалення механізмів співпраці бізнесу та ОМС.

5. Розвиток мереж спеціалізованих муніципальних науково-дослідницьких і венчурних підприємств, створення асоціацій, кластерів, корпорацій та інших інноваційних форм співпраці.

6. Створення регіональних (муніципальних) фондів розвитку, а також муніципальних резервних фондів.

7. Більш чітке визначення функцій, завдань, повноважень і відповідальності місцевої влади та розширення інституційного середовища.

8. Максимально ефективне використання муніципальної власності, у тому числі шляхом формування прозорих правил об'єднання, реформування, організації і ліквідації муніципальних підприємств» [19].

Поміж іншого, децентралізація в Україні не переслідує мети створення ситуації економічної роздрібненості в результаті зменшення впливу об'єднуючого фактору – держави, хоча опосередковано і може цьому сприяти. Україна була і залишається унітарною державою. Але децентралізація як суспільне явище передбачає зменшення ролі держави у формуванні та розподілі місцевих фінансів, що у перспективі може призвести до зменшення рівня її здатності до перерозподілу грошової маси від розвинених до депресивних регіонів. Ось як стаття «Процес децентралізації в Європі та його наслідки для розвитку регіонів» описує результати демократизації державного управління у Польщі на межі тисячоліть: «Сам факт децентралізації не означав безпосереднього зменшення економічного потенціалу бідніших регіонів, але через менш компетентні органи влади, нижчий кадровий і конкурентний показники, а також ефект міграції краще освічених людей до міських осередків з більшими можливостями працевлаштування і розвитку, спричинили ріст стагнації в декілька разів. Після реформи децентралізації ці процеси посилювалися

більш ніж попередньо». На думку автора, децентралізацію влади перш за все необхідно супроводжувати додатковою фінансово-інституційною підтримкою для менш розвинених регіонів, що починають процес трансформації. Тим не менш, як вже було зазначено вище, перерозподіл коштів від держави до місцевих утворень у перспективі здатний частково або повністю нівелювати можливість таких грошових вливань з державного бюджету. У роботі «Теоретичні та практичні питання формування спроможних територіальних громад у контексті децентралізації» автори наводять наступні варіанти виходу з зазначеної ситуації: «...по-перше, виокремлення ресурсно спроможних громад (відповідних органів місцевого самоврядування), які в рамках міжмуніципального співробітництва могли б здійснювати децентралізовані повноваження (а інколи і самоврядні) на території сусідніх невеликих громад <...> по-друге, утворення такого суб'єкта, який би володів ресурсами, необхідними для виконання всіх повноважень (як делегованих, так і самоврядних) шляхом укрупнення територіальних громад...» [1]. Нижче автори зазначають, що європейськими спеціалістами є рекомендованим саме другий варіант, який в результаті знайшов своє відображення у вітчизняному законодавстві у вигляді Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад».

Безумовно, об'єднання територій розвинутих та депресивних регіонів у єдиний економічний простір є частковим вирішенням зазначеної проблеми, але з метою її повного вирішення всі українські громади мають сформулювати відношення одна до одної як до свого роду суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, і впровадити механізм перерозподілу фінансових ресурсів між ними, що дозволить у разі необхідності абсолютно усім муніципальним утворенням плідно взаємодіяти одна з одною, утворюючи єдиний всеукраїнський могутній економічний механізм.

Крім того, будь-яка програма розвитку регіону має враховувати нагальні цілі та проблеми, що стоять перед суспільством. До таких можуть належати: зниження рівня бідності, забезпечення якісної освіти протягом життя, просування гендерної рівності, зниження рівня дитячої смертності, покращання материнського здоров'я, зниження рівня та швидкості поширення ВІЛ/СНІДу й туберкульозу, забезпечення сталості природного середовища тощо.

Формування ефективних принципів розвитку територіальних громад має ґрунтуватися на всебічних

наукових дослідженнях різних аспектів функціонування суспільства, а саме:

- економіко - політологічних дослідженнях (теорія суспільного вибору, політична економія регулювання);

- економіко-правових дослідженнях (теорія прав власності, права та злочинності);

- економіко-соціологічних дослідженнях (нова інституціональна економіка);

- економіко-історичних дослідженнях (нова економічна історія) та ін.

Окрім суто економічних чинників, неможливо не враховувати вплив соціокультурних факторів на економічні показники розвитку окремих регіонів та територій. Це питання досліджували С. Анхольт, Ф. Котлер, Д. Хайдер, І. Рейн, Д. Тросбі, Н. Смелсер, Р. Сведберг, М. Неш, С. Готц, С. Лендрі, К. Лінч, Дж. Уррі, Дж. Холден.

Г. Хофстеде у своїй соціокультурній моделі ґрунтується на визначенні 5 культурних вимірників, за допомогою яких можна охарактеризувати й описати домінуючі ціннісні системи представників різних країн та етнічних груп [4]:

- 1) дистанція влади (PDI) – готовність позитивно сприймати нерівність у розподілі влади і статусу в групі, організації чи суспільстві;

- 2) уникнення невпевненості (UAI) – готовність приймати нестабільність життєвих і виробничих умов, з одного боку, і потреба в захисті від непередбачуваних обставин, з іншого;

- 3) індивідуалізм / колективізм (IND) – баланс між «я» та «ми», межа, до якої кожна особа готова відмовитися від особистих потреб або прав на користь групи, організації чи суспільства, до якого вона належить;

- 4) чоловіче / жіноче начало (MAS) – баланс між так званими «чоловічими цінностями» (гроші, власність, успіх) і «жіночими цінностями» (якість життя, турбота про слабших);

- 5) «довгострокова орієнтація» (LTO) – показник, який показує наскільки суспільство схильється до напрямку прагматизму й стратегічно орієнтується на майбутнє, на відміну від традиціоналізму та короткострокової (тактичної) орієнтації.

Як витікає з вищезазначеного, є необхідним врахування:

- 1) дуалістичної природи соціально-економічного розвитку територіальних громад (передбачає одночасний розвиток як території (розвиток виробничої та соціальної інфраструктури, відновлення природних ресурсів, біорізноманіття та ін.), так і її мешканців та інституційного середовища їх

життєдіяльності (розвиток людського, соціального та інституційного капіталу територіальної громади)): якщо проаналізувати програми соціально-економічного розвитку певних областей та міст України, то важко погодитись з пріоритетністю завдань, які в них проголошуються: розвиток направлений перш за все на розвиток територій, а не людей, які на них проживають. Проте неможливо ефективно створювати і реалізовувати програми соціально-економічного розвитку громад, ставлячи в основу територіальні, а не людські характеристики. Розвиток територіальної громади – це динамічний соціокультурний процес. Він не обмежується розвитком тієї чи іншої території, а включає поняття “зорієнтований на людину розвиток”, яке передбачає, що Людина вважається основою і перебуває у центрі будь-якого еволюційного процесу. І коли говоримо про “розвиток громади”, маємо на увазі не лише зростання добробуту, рівня платні, доходів на душу населення тощо. Розвиток громади – це, передусім, соціальні зміни, завдяки яким у громаді виникають нові ініціативи, зростає людський та соціальний капітал. Поточні результати цих процесів вказують на наявність низки невирішених практичних, а відтак і теоретико-методологічних проблем;

- 2) суб’єктно-об’єктного характеру взаємозв’язку місцевої фінансової політики та соціально-економічного розвитку територіальної громади (з одного боку, забезпечення соціально-економічного розвитку територіальних громад є метою фінансової політики, а з іншого, найбільша результативність фінансової політики досягається в тих територіальних громадах, де сформований потужний фінансовий та соціальний капітал, ефективно діють механізми забезпечення участі мешканців у формуванні та розподілі фінансових ресурсів, контролю за використанням місцевих бюджетів тощо): представники місцевих спільнот відчують на собі як позитивний, так і негативний вплив фінансової політики, завдяки чому їх залучення до формування і реалізації фінансової політики є фактором, що може підвищити її ефективність.

Фінансова політика може формуватися рішенням органів місцевого самоврядування та шляхом безпосередньої участі членів територіальної громади, представницьких інститутів громадянського суспільства, місцевого бізнесу в процесі вибору пріоритетів та форм фінансового забезпечення місцевого розвитку. Важлива роль належить територіальним громадам і в процесі контролю за використанням коштів місцевих бюджетів.

Не може не заслуговувати окремої уваги питання раціонального використання ресурсів громади її членами. Вивченню даного питання свого часу приділила чимало уваги американська дослідниця Е. Остром. У своїй роботі «Керуючи спільним» вона на прикладі спільного пасовиська описує приклад нераціональної поведінки окремих членів громади, продиктовану спробами максимізації обсягу потенційної економічної вигоди за рахунок нераціонального використання об'єктів спільної власності: «Кожен власник стада отримує безпосередню вигоду від худоби, що йому належить, і несе відкладені витрати, пов'язані з тим, що пасовище громади поступово стає непридатним через витокуванню його власною худобою і худобою, що належить іншим власникам. Кожен власник є вмотивованим до збільшення стада і вигону додаткової худоби, оскільки він отримує безпосередню вигоду, пов'язану з володінням нею, і несе лише частину збитків, пов'язаних з потравою випасу» [6]. Що характерно, дана політика суб'єктів господарювання в результаті призводить до зменшення ресурсного потенціалу громади в цілому. Тому важливим принципом формування ефективної програми розвитку громади є врахування і узгодження економічних інтересів окремих суб'єктів господарювання на її території.

Усе вищезазначене може бути систематизоване у вигляді наступного переліку принципів:

- 1) Принцип наукової об'єктивної обґрунтованості усіх підходів;
- 2) Принцип врахування демографічних тенденцій регіону;
- 3) Принцип врахування соціокультурних чинників;
- 4) Принцип формування чітко визначених цілей та напрямків розвитку регіону з урахуванням закордонного досвіду.
- 5) Принцип забезпечення основоположних коротко- та довгострокових потреб жителів громади;
- 7) Принцип колективного управління ресурсами спільного використання
- 8) Принцип узгодження цілей суб'єктів управління різних рівнів.

Висновки

Запропоновано принципи розвитку територіальних громади, які враховують всі аспекти її життєдіяльності.

Література

1. Децентралізація в Україні: законодавчі новачії та суспільні сподівання [Електронний ресурс] – Режим доступу: dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/6479/1/Децентралізація_InstZak.pdf
2. Appleyard, L. (2011). *Community Development Finance Institutions (CDFIs): Geographies of financial inclusion in the US and UK*. *Geoforum*, 42, 250–258.
3. Affleck, A., Mellor, M. (2006). *Community development finance: a neo-market solution to financial exclusion?* *Journal of Social Policy*. 35(2), 303–31.
4. Hofstede, G. (2001). *Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions and Organizations Across Nations*. Thousand Oaks CA, 2nd Edition: SAGE Publications, 596.
5. Leyshon, A., Thrift, N. (1994). *Access to financial services and financial infrastructure withdrawal: problems and policies*. *Area*, 26 (3), 268–275.
6. Ostrom, E. (1990). *Governing the Commons: The Evolution of Institutions for Collective Action*. Cambridge: Cambridge University Press, 280.
7. Абакуменко, О. В. Модель гармонізації бюджетної та грошово-кредитної політики, орієнтована на розвиток [Текст] / О. В. Абакуменко, Л. О. Коваленко // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – №7 (121). – С. 241–251.
8. Абакуменко, О. В. Активізація фінансового ринку як умова забезпечення економічного зростання [Текст] // Стратегія сталого розвитку у контексті економічної безпеки України. – Під ред. Л. О. Коваленко : Колективна монографія. – ТПК «Орхідея» ФОП Лук'яненко В. В. – Ніжин, 2012. – С. 277–360.
9. Балацький, Є. О. Бюджет міста у системі фінансів території [Текст]: монографія / Є. О. Балацький. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. – 302 с.
10. Боронос, В. Г. Методологічні засади управління фінансовим потенціалом території [Текст] / В. Г. Боронос. – Суми: Сумський державний університет, 2011. – 310 с.
11. Ганущак, Ю.І. Територіальна організація влади. Стан і напрямки змін [Текст]: монографія / Ю.І. Ганущак – К. : Легальний статус, 2012. – 348 с.
12. Педченко, В.Ю. Бюджетний потенціал регіону: оцінка та перспективи розвитку [Текст]: монографія / Н. С. Педченко, В. Ю. Стрілець. – Полтава : ПУЕТ, 2014. – 220с.
13. Петрушенко, Ю. М. Аналіз впливу методології розвитку, орієнтованого на громаду, на соціально-економічні показники життєдіяльності місцевих спільнот [Текст]/ Ю. М. Петрушенко/ Місцевий розвиток за участі громади: Монографія у 2 т. – Суми: Університетська книга, 2013. Том 1. – Теоретичні основи сталого місцевого розвитку, орієнтованого на громаду / [за заг. ред. Ю. М. Петрушенка]. – Суми: Університетська книга, 2013. – С. 292–305.
14. «A Theory of Human Motivation», Originally Published in *Psychological Review*, 50, 370-396.
15. Конституція України [Текст]: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1997 р.– К. : Преса України, 1997. – 80 с.

16. Децентралізація в Україні: законодавчі новації та суспільні сподівання [Текст] / Переднє слово Голови Верховної Ради України В. Б. Гройсмана. – К. : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2015. – 413 с.

17. Постанова Кабінету міністрів України від 8 квітня 2015р. № 214 «Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF>

18. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [Текст]. – К. : Парлам. вид-во, 1997. – 104 с.

19. Бобровська, О.Ю. Фінансово-економічне забезпечення територій в умовах децентралізації [Текст] / О.Ю. Бобровська, А.Ю. Мунько // *Publicad ministratation aspects*. – квітень 2015. - №4 (18).

References

1. *Decentralization in Ukraine: legislative innovations and public expectations*. Retrieved from dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/6479/1/Decentralization_InstZak.pdf

2. Appleyard, L. (2011). *Community Development Finance Institutions (CDFIs): Geographies of financial inclusion in the US and UK*. *Geoforum*, 42, 250–258.

3. Affleck, A., Mellor, M. (2006). *Community development finance: a neo-market solution to financial exclusion?* *Journal of Social Policy*. 35(2), 303–31.

4. Hofstede, G. (2001). *Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions and Organizations Across Nations*. Thousand Oaks CA, 2nd Edition: SAGE Publications, 596.

5. Leyshon, A., Thrift, N. (1994). *Access to financial services and financial infrastructure withdrawal: problems and policies*. *Area*, 26 (3), 268–275.

6. Ostrom, E. (1990). *Governing the Commons: The Evolution of Institutions for Collective Action*. Cambridge: Cambridge University Press, 280.

7. Abakumenko, O.V., Kovalenko, L.O. (2011) *The model of harmonization of budget and monetary development-oriented policy*. *Actual problems of economy*, 7(121), 241-251

8. Abakumenko, O.V., Kovalenko, L.O. (2012). *Activation of financial market as the pledge of economic growth. A strategy for sustainable development in the context of Ukraine's economic security*. *Collective monograph. TPK Orchid, FOP Lukyanenko VV, Nizhyn*, 277-360.

9. Balatsky, Ye.O. (2011) *City budget in the financial system of the territory*. *Monograph, Sumy: DBS "UABS NBU"*, 302.

10. Boronos, V.G. (2011). *Methodological principles of management of the financial potential of the territory*. Sumy: Sumy State University, 310.

11. Hanuschak, Yu. I. (2012) *Territorial organization of power. Status and direction of change*. Monograph, K. : Legal status, 348.

12. Pedchenko, N. S., Sagittarius, V. Yu. (2014). *The budget potential of the region: assessment and development prospects*. Monograph, Poltava: PUT, 220.

13. Petrushenko Yu. M. (2013). *Analysis of the influence of community-based development methodology on the socio-economic indicators of the life of local communities. Local community development*. Monograph in 2 tons, Sumy: University Book, Volume 1. *Theoretical Foundations of Community-Based Sustainable Local Development* [for co-authors. Ed. Yu. M. Petrushenko]. - Sumy: University Book, 292-305.

14. «A Theory of Human Motivation», *Originally Published in Psychological Review*, 50, 370-396.

15. *The Constitution of Ukraine (1997)*. K. : Press of Ukraine, 80.

16. *Decentralization in Ukraine: legislative innovations and public expectations*. The Foreword by V.B.Groysman, Chairman of The Verkhovna Rada of Ukraine (2015). K. : Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine, 413.

17. *Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 214 "On Approval of the Methodology for the Formation of Capable Territorial Communities"* (2015). Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-D0%BF>

18. *The Law of Ukraine "On Local Self-Government in Ukraine"* (1997). K. : Param. Kind, 104.

19. Bobrovskaya, O. Yu., Munko, A. Yu. (2015). *Financial and economic provision of territories in conditions of decentralization*. *Public Administration aspects*, 4 (18).

Рецензент: д-р екон. наук проф. І.М. Писаревський, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Україна

Автор: ЄВДОКИМОВ Олександр Валерійович аспірант Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
E-mail - Oleksandr.Yevdokimov@kname.edu.ua

THE FORMATION OF PRINCIPLES OF DEVELOPMENT OF MUNICIPALITIES

O. Ievdokimov

National University of Urban Economy in Kharkiv, Ukraine

The article is headlined “The formation of principles of development of territorial communities”. The author of the article is Alexander Ievdokimov. The article is devoted to the formulating of some principles to contribute the development of municipalities. The author starts by telling that the role of municipalities in governance of a country increases from day to day. The article gives a detailed analysis of different aspects of local administration process and offers the way of optimization for each of them. In conclusion the author reports on the formation of the principles of development of territorial communities. I found the article rather interesting because of social significance of the highlighted issue.

Keywords: municipality, public authority, decentralization, local self-government, self-sufficiency